

**PRIRUČNIK ZA
POSLOVNO
FINANSIJSKOG SARADNIKA**

Novi Sad dana 13.07.2006.

Sadržaj

- uvodne napomene*
- opšti deo*
- ulazni račun i kalkulacija veleprodaje*
- izlazni račun*
- radni nalog i izdatnica*
- kalkulacija maloprodaje*
- povratnica iz maloprodaje u veleprodaju*
- trgovačka knjiga*
- izvodi tekućeg računa*
- instrumenti platnog prometa*
- blagajna*
- PDV evidencija*

- Uvodne napomene –

Šta se podrazumeva pod POSLOVNO FINANSIJSKIM SARADNIKOM?

Priručnik za finansijskog saradnika je namenjen svakom licu koje obavlja kancelarijske poslove, bilo da su to poslovi komercijale, finansija, poslovođe maloprodaje, same pripreme dokumentacije za knjigovodstvo, magacinskom poslovnju i drugo, kako za neposredne izvršioce tako i za rukovodioce, direktore i osnivače. Predstavlja pomoć kod razumevanja tokova dokumentacije u privrednim subjektma i razloge obrazovanja i izrade.

Sačinjen je tako da oni koji se prvi put susreću sa pojmovima fakture, kalkulacije, izvoda i drugih pojmova i vrste dokumenata steknu elementarna znanja tako da se osposobe da na zahtev potencijanog poslodavca mogu što lakše da se uključe u posao.

Za one koji se već bave ovakvim aktivnostima priručnik pomaže da celovito razumeju zašto se dokumentacija izrađuje, gde dalje odlazi i kako se povezuje u celinu preduzeća.

U priručniku je opisan postupak kod svake poslovne promene i dati su primeri i objašnjenja istih.

Opšti deo

Šta su to poslovne promene?

To su postupci i radnje koje preduzeće vrši u cilju obezbeđenja svog funkcionisanja i dolaženja do dobiti. Na primer to je nabavka robe, prodaja robe, reklamiranje, vršenje plaćanja dobavljačima, naplaćivanje potraživanja od kupaca, unošenje robe u magacin, iznošenje robe iz magacina, i drugo

Šta radimo kad nastanu poslovne promene?

Odmah po nastanku poslovne promene izrađujemo određenu dokumentaciju iz koje se vidi da je ta poslovna promena i nastala.

Zašto to radimo?

Da bi mogli da dalje nastavimo poslovni proces i da bi mogli da evidentiramo poslovnu i da izvršimo postupke vezane za nju.

Na primer kupcu je prodana roba i sačinili smo dokument fakturu – otpremnicu. Navedeni dokument kupac potpisuje prilikom preuzimanja robe. Tako potpisan dokument (faktura – otpremnica) je osnov za izvršenje naplate od kupca i dolaženje do cilja – novca na računu.

Kako izgleda dokumentacija?

Svaki dokument je propisan nizom zakonskih propisa – finansijskih, trgovinskih, poreskih, deviznih i drugih. U ovom priručniku dajemo obrasce dokumenata koji su sačinjeni uzimanjem u obzir svakog važećeg zakona.

Naravno opšte načelo je da dokument odražava suštinu poslovne promene. Na primer iz fakture – otpremnice treba da se vidi da je

-nastala otprema robe

-da se vidi iznos koji se potražuje od kupca za isporuku robe

-da se vidi ko je izdao robu (naziv firme) kada je izdao robu i do kada kupac ima rok da plati

-i druge podatke

Šta radimo kada izradimo dokument?

Po izradi prvo izvršimo kontrolu dokumenta. Na primer da li je u fakturi – otpremnici navedeno ispravno ime kupca, da li je roba koju je kupac preuzeo identična sa nazivom robe koja je navedena u fakturi – otpremnici, da li su ispravne računске operacije na fakturi (količina pomnožena sa cenom, sabiranje i drugo).

Zatim gledamo da li je potpisana od strane ovlašćenih lica (magacionera, komercijaliste, kupca i drugo)

Nakon utvrđene ispravnosti prosleđujemo je dalje. Na primer kod šefa komercijale na overu ili u knjigovodstvo na evidenciju.

Zašta služe ova dokumenta?

Radi pravdanja na stanka određene poslovne promene i za evidencije neophodne za preduzeće. Na primer vidimo po izvršenoj otpremi robe izrađuje se faktura – otpremnica i mi na osnovu nje evidentiramo da potražujemo određen iznos od kupca, a takođe evidentiramo izlaz robe ili proizvoda koji su dati kupcu

- Ulazni račun -

Svako preduzeće se u svom poslovanju sreće sa mnoštvom računa. Svaki račun koji preduzeće prima od dobavljača za proizvode i usluge naziva se *ulazni račun*.

Preduzeće kada nabavlja robu i usluge obavezno od dobavljača dobija račun

Na primer nabavili smo robu koju hoćemo da prodamo nekom za sada nepoznatom kupcu. Ceo postupak ide hronološki ovako:

Dobavljač KOMPJUTER ENERGIJA je dovezao dobra svojim kamionom i istovario je kod nas u magacinu veleprodaje i predaje otpremnicu ili račun – otpremnicu našem magacioneru. Prilikom predaje dobara može

se dati samo otpremnica u kojoj je navedena vrsta i količina dobara koja se predaje, ili račun – otpremnica koja pored podataka o vrsti, količini robe koja je predana još sadrži podatke o ceni dobara koja je predana.

Da bi otpremnica bila ispravan dokument mora da sadrži sledeće podatke

- naziv, sedište i tekući račun isporučioaca robe odnosno prodavca
- mesto i adresu objekta iz kojeg se roba otprema
- ime i prezime i potpis lica koje je izdalo robu
- broj otpremice i datum izdavanja otpremice
- naziv i adresu primaoca robe i potpis lica koje je robu primilo
- naziv, količinu dobara koja su isporučena
- prevozno sredstvo i registarski broj

Da bi račun bio ispravna dokument treba da sadrži sledeće podatke

- naziv, adresu i PIB izdavaoca računa
- mesto i datum izdavanja i redni broj računa
- naziv, adresu i PIB primaoca računa
- vrstu, količinu isporučenih dobara ili vrstu i obim usluga
- datum prometa dobara ili usluga i visinu avansnih plaćanja
- iznos poreske osnovice
- poresku stopu koja se primenjuje
- iznos PDV koji je obračunat na osnovicu
- napomena o poreskom oslobođenju

Račun – otpremnica kao dokument treba da sadrži sve podatke i računa i otpremnice.

Primer računa – otpremnice je dat kao sledeći:

izdavalac računa:

Kompjuter energija

Save Maškovića bb

18000 Niš

PIB 995647

RAČUN-OTPREMNICA: 550

Datum: 16.6.2006

Mesto: Novi Sad

Valuta plaćanja: 26.6.2006

Uslovi plaćanja: 10 dana po prijemu

Tekući račun: **232-5885-56**

Datum prometa dobara: 16.6.2006

Avansna plaćanja: nema

analitika kupca 0118

naziv kupca SUPER STAR

adresa kupca Viline vode bb

Novi Sad

PIB: 998557

R.B.	Šifra	Naziv	jm	Količina	Cena	Vrednost	Rab	Stopa	Iznos PDV	Vrednost sa PDV
1	540052	Memorija Gell	kom	1	2.140,80	2.140,80	0%	18%	385,34	2.526,14
		256MB DDR400 PC3200								
										2.140,80
										2.140,80
										385,34
										2.526,14
										385,34
										Iznos za uplatu 2.526,14

Napomena o poreskom oslobađanju: nema

Vozilo registracija NI 228556

Vozac Pera Perić

Obradio:
preuzimanja:
Marko Marković

Izdao:
Aca Acić
Potpis I pečat

Preuzeo:
Toša Tošić
potpis I pečat

Datum
16.06.2006

2. Magacioner ili koji zaprima dobra kontroliše da li su to dobra koja su navedena u računu – otpremnici I kada utvrdi da jesu potpisuje račun – otprenicu I jedan primerak daje licu koje je dopremilo robu kao potvrdu o isporuci, jedan primerak zadržava za sebe u magacinu, a jedan primerak šalje u direkciju preduzeća.

Na osnovu ovakvog primanja dobara on vrši magacinsku evidenciju na karticama artikala.

Pre uvođenja dobara na karticama artikala magacioner zajedno sa službom nabavke preduzeća treba da odredi o kakvoj se prirodi dobara radi.

Naime preduzeće može nabavljati dobra po raznim osnovama u zavisnosti za koje namene se dobra upotrebljavaju u preduzeću.

Na primer dobra mogu biti:

- roba ako se koriste isključivo za dalju prodaju u nepromenjenom stanju
- sirovine I repromaterijal ako se koriste za izradu gotovih proizvoda u preduzeću. To su naprimer kod preduzeća koja izrađuju računare čipovi integralna kola, utičnice provodnici I drugi elementi od kojih se proizvode računari
- osnovna sredstva ako se koriste za delatnost preduzeća. To su razne mašine koje se koriste u samom procesu proizvodnje kao mesilice za hleb u pekarskoj industriji, mikseri za betom u građevini, te mašine koje pomažu proces proizvodnje kao transportna vozila I drugo.

Predpostavimo da je magacioner zaprimio robu koja će se prodavati dalje u nepromenjenom stanju. On je obavezan da svaku vrstu robe po količini I ceni (ceni ako je to dogovoreno sa nabavnom službom) evidentira na karticama robe po analitici u odgovarajućem magacinu.

Magacini su različiti I mogu biti:

- magacin veleprodajne robe
- magacin sirovina I repromaterijala
- magacin za priručne namene I ostalo

Za navedena dobra koje je primio prema iznetoj ulaznom računu – otprenici utvrdio je da je to roba za dalju prodaju te je zaprima u veleprodajnom magacinu I evidentira na kartici veleprodajne robe kako sledi:

Preduzeće SUPER STAR

Kartica artikla

Sifra 540052

Naziv Memorija GeIL 256MB DDR400 PC3200

Do datuma

31.12.2006

MagacinTRGO										
Datum	Broj Reg.	Komitent	Ulaz	Izlaz	Stanje	Prosecna	Duguje	Potrazuje	Saldo	
1.1.2006	1	00	4	0	4	1.609,21	6.436,82	0,00	6.436,82	
10.1.2006	1	60 CT COMPUTERS D.O.O.	15	0	19	1.606,71	24.090,65	0,00	30.527,48	
10.1.2006	1	65	-3	0	16	1.606,71	-4.820,13	0,00	25.707,35	
10.1.2006	10	01 DIVA COMPUTERS SZTUR	0	2	14	1.606,71	0,00	3.213,42	22.493,93	
11.1.2006	2	02 COMPUTIK	-3	0	11	1.606,71	-4.820,13	0,00	17.673,80	
13.1.2006	2	65	-1	0	10	1.606,71	-1.606,71	0,00	16.067,09	
13.1.2006	25	01 DIVA COMPUTERS SZTUR	0	3	7	1.606,71	0,00	4.820,13	11.246,97	
16.1.2006	6	02 COMPUTIK	-3	0	4	1.606,71	-4.820,13	0,00	6.426,84	
24.1.2006	12	65	-2	0	2	1.606,71	-3.213,42	0,00	3.213,42	
25.1.2006	14	65	-2	0	0	1.606,71	-3.213,42	0,00	0,00	
27.1.2006	30	60 CT COMPUTERS D.O.O.	20	0	20	1.874,75	37.494,91	0,00	37.494,91	
27.1.2006	17	02 COMPUTIK	-2	0	18	1.874,75	-3.749,49	0,00	33.745,42	
2.2.2006	22	65	-1	0	17	1.874,75	-1.874,75	0,00	31.870,67	
10.2.2006	32	65	-1	0	16	1.874,75	-1.874,75	0,00	29.995,93	
21.2.2006	37	02 COMPUTIK	-2	0	14	1.874,75	-3.749,49	0,00	26.246,43	
24.2.2006	59	65	-1	0	13	1.874,75	-1.874,75	0,00	24.371,69	
24.2.2006	192	01 DIVA COMPUTERS SZTUR	0	1	12	1.874,75	0,00	1.874,75	22.496,94	
17.3.2006	250	01 FENIKS	0	1	11	1.874,75	0,00	1.874,75	20.622,20	
23.3.2006	57	02 COMPUTIK	-2	0	9	1.874,75	-3.749,49	0,00	16.872,71	
28.3.2006	60	02 COMPUTIK	-2	0	7	1.874,75	-3.749,49	0,00	13.123,22	
11.4.2006	64	02 COMPUTIK	-1	0	6	1.874,75	-1.874,75	0,00	11.248,47	
17.4.2006	87	65	-2	0	4	1.874,75	-3.749,49	0,00	7.498,98	
20.4.2006	93	65	-2	0	2	1.874,75	-3.749,49	0,00	3.749,49	
16.6.2006	550	01 KOMPJUTER ENERGIJA.	1	0	3	1.963,43	2.140,80	0,00	5.890,29	
			10	7				17.673,32	11.783,03	

Nakon toga jedan primerak računa kako smo ranije naveli dostavlja u direkciju preduzeća.

3. Radnik u direkciji preduzeća (najčešće je to u sektoru komercijale) prima ulazni račun (fakturu) – otpremnicu kontroliše da li ima sve neophodne elemente, kontroliše da li je poslovna promena na korektan način iskazana, proverava računске operacije na fakturi I drugo I uvodi ga u knjigu ulaznih faktura.

Knjiga ulaznih faktura najčešće izgleda ovako:

Knjiga ulaznih faktura Obrazac KPR preduzeća SUPER STAR

RB	Datum knjiženja isprave	Broj računa	Datum izdavanja računa	Naziv (ime I sedište dobavljača	PIB ili JMBG dobavljača	Ukupna naknada sa PDV	Ukupna naknada bez PDV	Ukupna PDV	Datum plaćanja	Broj izvoda
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	16.06.2006	550	16.06.2006	Kompjuter energija Save Maškovića bb 18000 Niš	995647	2.526,14	2.140,80	385,34		

Objašnjenja

Kolona 1 je broj ulazne fakture u knjizi ulaznih faktura

Kolona 2 je datum zavođenja ulazne fakture u knjigu ulaznih faktura. Oba ova podatka se upisuju na samu fakturu

Kolona 3 je broj računa

Kolona 4 je datum izdavanja računa

Kolona 5 I 6 sadrži podatke od dobavljaču

Kolona 7 je ukupan iznos računa

Kolona 8 je iznos računa umanjen za pdv

Kolona 9 je pdv koji je naznačen u račun

Kolona 10 sadrži podatak o datumu plaćanja naznačene fakture

Kolona 11 sadrži podatak o broju izvoda kod banke sa koga vidimo da je faktura plaćena

4. Kada smo uradili zavođenje računa u knjigu ulaznih faktura prosleđujemo je dalje u komercijalu.

Pošto smo ranije utvrdili da je izvršena nabavka veleprodajne robe izrađuje se kalkulacija veleprodajne robe. Model kalkulacije veleprodajne robe može biti u obliku kako je dole izložen.

Kalkulacijom veleprodajne robe smo utvrdili prodajnu vrednost robe po kojoj mi prodajemo robu kupcima, zatim smo utvrdili razliku između nabavne I prodajne vrednosti koja se pojavljuje u iznosu marže. Marža predstavlja razliku između cene koje smo mi platili dobavljaču I cene po kojoj prodajemo kupcu. To je naša zarada.

FIRMASUPER STAR

Kalkulacija domaca trovina

293

Datum 16.6.2006

Po dokumentu : 550

Magacin Trgovina

Datum dokumenta : 16.6.2006

RB	šifra	naziv artikla	jed m	količina	nabavna Cena sa Pdv	nabavna vred robe bez pdv	pdv (%)	iznos pdv	nabavna vr robe bez pdv	zavisni troškovi nabake	ukupna vred	marža (%)	marža vrednost	vp vrednost bez pdv	vp cena po jedinici
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	
1	540052	memorija geil 256mb ddr400 Pc3200	kom	1	2.526,14	2.140,80	18	385,34	2.140,80	0	2.140,80	10	214,08	2.354,88	2.354.88

1. je redni broj
2. je naziv artikla
3. je jedinica mere ovde je komad a može biti kilogram, metar I slično
4. količina u jedinicama mere
5. vrednost sa pdv iz fakture
6. vrednost bez pdv iz fakture
7. pdv stopa u procentima
8. iznos pdv
9. nabavna vrednost iz fakture bez pdv
10. zavisni troškovi nabavke. U ovu kolonu se ukalkulisavaju troškovi koji su neposredno povezani sa dotičnom nabavkom robe. Na primer transportni troškovi I drugo
11. vrednost robe uvećana za zavisne troškove (kolona 9+kolona 10)
12. trgovačka marža u procentima
13. vrednost marže (kolona 11*kolona 12)
14. vrednost robe uvećana za trgovačku maržu (kolona 13+kolona11)
15. vrednost robe po jedinici (kolona 14/kolona 4)

5. Ovakvu izrađenu kalkulaciju priključujemo uz fakturu I dajemo u PDV EVIDENCIJU o kojoj će biti reči u posebnom delu, a posle koje se dokument dostavlja u knjigovodstvo.

Da rezimiramo šta smo uradili.

Prvo smo evidentirali ulaz robe u magacin, te po dostavi fakture evidentirali je u knjizi ulaznih faktura I izradili kalkulaciju veleprodajne robe I definisali cenu po kojoj ćemo robu dalje prodavati.

Sličan postupak je I kada nabavljamo sirovine I repromaterilaj s tim što za njih nedefinišemo prodajnu cenu jer ih kao takve neprodajemo.

Ako nabavljamo osnovna sredstva primanje I izradu kalkulacije mora da izvrši komisija određena od strane direktora firme.

Sada smo razradili postupak kod ulaznih računa vezanih za nabavku robe, sirovina I drugih materijanih dobara.

Pored računa za dobra mi od dobavljača nabavljamo I usluge. Na primer svakog meseca Elektrodistribucija nam ispostavlja račun za električnu energiju, komunalna preduzeća za čišćenje objekata, vodu I razne druge usluge.

Kod ovakvih računa postupak je sledeći:

1. kada dođe račun u firmu, obično putem pošte, proveriti da li se radi o računu koji se odnosi na nas, To podrazumeva da li je usluga I stvarno izvršena za našu firmu, Ako ustanovimo da jeste idemo na
2. proveru da li račun sadrži sve bitne podatke definisane u prethodnom tekstu I onda
3. vršimo zavođenje računa u knjigu ulaznih faktura na prethodno opisan način i
4. dostavljamo knjigovodstvu radi daljeg knjiženja

Ovom postupku može da bude dodato I dostavljanje računa na overu ovlašćenom licu u firmi kako bi mogao da bude knjižen u računovodstvu ako je tako definisano organizacijom firme.

- Izlazni račun -

Izlazni račun se definiše kao račun kojeg firma izdaje svojim poveriocima

Firma u svom poslovanju izdaje razne račune. Računi se izdaju ako se prodaju materijalna dobra ili usluge ili neka druga dobra svojim kupcima.

Račun mora da odražava prirodu poslovnog događaja. Na primer prodali smo kupcu određenu robu I to mora da se vidi iz računa, koja vrsta robe, koja cena odakle je prodata I kome I drugo.

Kao I kod ulaznih računa mi kada otpremamo robu možemo da izdamo posebno otpremnicu, a zatim da izdamo račun po toj otpremici ili odmah da izdamo račun – otpremnicu. U svakom slučaju I otprenica I račun I račun – otprenica mora da sadrži sve neophodne elemente prethodno navedene.

Predpostavimo da smo sa svog lagera veleprodaje prodali robu kupcu VEST ESKPRES koju smo prethodno nabavili od našeg dobaljača kompjuter energije I to jedan komad memorije Geil 256MB DDR400 PC3200.

Postupak ide ovako:

1. Komercijalista firme se dogovorio da izvrši prodaju memorije Geil kupcu VEST ESKPRES po ceni od 2.778,76 dinara sa PDV I dogovara se da kupac dođe svojim vozilom u magacin veleprodaje da preuzme robu.
2. Komercijalista izrađuje fakturu – otpremnicu koja će biti pripremljena da sačeka kupca. Proverava da li račun – otprenica sadrži sve neophodne podatke I da li su podaci tačni
3. Kupac dolazi svojim vozilom kod nas u magacin veleprodaje
4. Magacioner javlja da je vozilo stiglo, dobija potvrdu od komercijaliste da izda robu I izdaje robu I daje kupcu račun – otpremnicu, jedan primerak kupac potpisuje I vraća magacioneru, a drugi primerak nosi za sobom. Faktura bi izgledala kao dole navedeno

Izdavalac računa:
SUPER STAR
Viline vode bb
Novi Sad
PIB 998557

RAČUN-OTPREMNICA: 1

analitika kupca 2541
naziv kupca VEST ESKPRES

Datum: 16.6.2006
Mesto: Novi Sad
Valuta plaćanja: 26.6.2006
Uslovi plaćanja: 10 dana po prijemu
Tekući račun: **253-558-88**
Datum prometa dobara: 16.6.2006
Avansna plaćanja: nema

adresa kupca Kralja 2
Novi Sad

PIB: 9556

R.B.	Šifra	Naziv	jm	Količin	Cena	Vrednost	Rab	Stopa	Iznos PDV	Vrednost sa PDV
1	540052	Memorija Gell 256MB DDR400 PC3200	kom	1	2.354,88	2.354,88	0%	18%	423,88	2.778,76
Vrednost bez poreza										2.354,88
Osnovica 18%										2.354,88
Obracunat PDV 18%										423,88
Ukupna vrednost										2.778,76
PDV za uplatu 18%										423,88
Iznos za uplatu										2.778,76

Napomena o poreskom oslobadjanju: nema

Vozilo registracija NI 228556
Vozac Pera Perić

Obradio:
preuzimanja:
Marko Marković

Izdao:
Aca Acić
Potpis I pečat

Preuzeo:
Toša Tošić
potpis I pečat

Datum
16.06.2006

Magacioner evidentira izdavanje robe iz magacina veleprodaje na karticama artikala veleprodaje. Kartica artikla bi izgledala ovako

Preduzeće SUPER STAR

Kartica artikla   Sifra 540052   Naziv Memorija GeIL 256MB DDR400 PC3200

Do datuma
31.12.2006

Magacin TRGO

Datum	Broj Reg.	Komitent	Ulaz	Izlaz	Stanje	Prosecna	Duguje	Potrazuje	Saldo
1.1.2006	1	00	4	0	4	1.609,21	6.436,82	0,00	6.436,82
10.1.2006	1	60 CT COMPUTERS D.O.O.	15	0	19	1.606,71	24.090,65	0,00	30.527,48
10.1.2006	1	65	-3	0	16	1.606,71	-4.820,13	0,00	25.707,35
10.1.2006	10	01 DIVA COMPUTERS SZTUR	0	2	14	1.606,71	0,00	3.213,42	22.493,93
11.1.2006	2	02 COMPUTIK	-3	0	11	1.606,71	-4.820,13	0,00	17.673,80
13.1.2006	2	65	-1	0	10	1.606,71	-1.606,71	0,00	16.067,09
13.1.2006	25	01 DIVA COMPUTERS SZTUR	0	3	7	1.606,71	0,00	4.820,13	11.246,97
16.1.2006	6	02 COMPUTIK	-3	0	4	1.606,71	-4.820,13	0,00	6.426,84
24.1.2006	12	65	-2	0	2	1.606,71	-3.213,42	0,00	3.213,42
25.1.2006	14	65	-2	0	0	1.606,71	-3.213,42	0,00	0,00
27.1.2006	30	60 CT COMPUTERS D.O.O.	20	0	20	1.874,75	37.494,91	0,00	37.494,91
27.1.2006	17	02 COMPUTIK	-2	0	18	1.874,75	-3.749,49	0,00	33.745,42
2.2.2006	22	65	-1	0	17	1.874,75	-1.874,75	0,00	31.870,67
10.2.2006	32	65	-1	0	16	1.874,75	-1.874,75	0,00	29.995,93
21.2.2006	37	02 COMPUTIK	-2	0	14	1.874,75	-3.749,49	0,00	26.246,43
24.2.2006	59	65	-1	0	13	1.874,75	-1.874,75	0,00	24.371,69
24.2.2006	192	01 DIVA COMPUTERS SZTUR	0	1	12	1.874,75	0,00	1.874,75	22.496,94
17.3.2006	250	01 FENIKS	0	1	11	1.874,75	0,00	1.874,75	20.622,20
23.3.2006	57	02 COMPUTIK	-2	0	9	1.874,75	-3.749,49	0,00	16.872,71
28.3.2006	60	02 COMPUTIK	-2	0	7	1.874,75	-3.749,49	0,00	13.123,22
11.4.2006	64	02 COMPUTIK	-1	0	6	1.874,75	-1.874,75	0,00	11.248,47
17.4.2006	87	65	-2	0	4	1.874,75	-3.749,49	0,00	7.498,98
20.4.2006	93	65	-2	0	2	1.874,75	-3.749,49	0,00	3.749,49
16.6.2006	550	01 KOMPJUTER ENERGIJA.	1	0	3	1.963,43	2.140,80	0,00	5.890,29
16.6.2006	1	01 VEST EKSPRES	0	1	2	1.963,43	0,00	1.963,43	3.926,86
			10	8			17.673,3	13.746,46	

Nakon evidentiranja robe na karticama artikala magacioner dostavlja fakturu – otpremnicu u direkciju preduzeća.

5. Radnik u komercijali ili finansijama još jednom proverava podatke u računu – otpremnici I neophodan elemente I zavodi u knjigu izlaznih faktura koja može da ima sledeći oblik:

Knjiga izlaznih računa (obrazac KIR) firme SUPER STAR

Red mi broj	Datum knjiženja računa	Broj računa	Datum izdavanja računa	Naziv kupca (ime I sedište)	PIB ili JMBG	Ukupna naknada sa PDV	Naknada bez PDV	PDV	Datum naplate	Broj izvoda
1	16.06.2006	1	16.06.2006	Vest eskpres, Kralja 2 Novi Sad	9556	2.778,76	2.354,88	423,88		

6. Nakon zavođenja u knjigu izlaznih računa račun se dostavlja na evidentiranje u PDV EVIDENCIJU o kojoj će biti reči u posebnom poglavlju.
7. Nakon evidentiranja u PDV EVIDENCIJI račun se dostavlja knjigovodstvu.

Nekada će se I u izlaznom računu I u ulaznom računu pojaviti stavka rabat.

Šta je to rabat?

Rabat je trgovački naziv za popust u ceni. Na primer da smo u prethodnoj fakturi imali rabat imali bi drugu cenu robe a faktura bi mogla da izgleda ovako:

Izdavalac računa:

SUPER STAR

Viline vode bb

Novi Sad

PIB 998557

RAČUN-OTPREMNICA: 1

analitika kupca 2541
naziv kupca VEST ESKPRES

Datum: 16.6.2006
Mesto: Novi Sad
Valuta plaćanja: 26.6.2006
Uslovi plaćanja: 10 dana po prijemu
Tekući račun: **253-558-88**
Datum prometa dobara: 16.6.2006
Avansna plaćanja: nema

adresa kupca Kralja 2
Novi Sad

PIB: 9556

R.B.	Šifra	Naziv	jm	Količin	Cena	Vrednost	Rab	Stopa PDV	Iznos	Vrednost sa PDV	
1	540052	Memorija GeL	kom	1	2.354,88	2.354,88	5%	18%	402,69	2.639,83	
		256MB DDR400 PC3200								2.354,88	
		Napomena o poreskom oslobadjanju: nema									
										-117,74	
										2.237,14	
										402,69	
										2.639,83	
										402,69	
										Iznos za uplatu 2.639,83	

Vozilo registracija NI 228556

Vozac Pera Perić

Obradio:
preuzimanja:
Marko Marković

Izdao:
Aca Acić
Potpis I pečat

Preuzeo:
Toša Tošić
potpis I pečat

Datum
16.06.2006

Vidimo da od kupca kad smo zaračunali rabat naplaćujemo manje za iznos tog odobrenog rabata. Funkcija ovog je da se utvrde prodajne cene za robu a u zavisnosti od dogovora sa samim pojedinačnim kupcem odobravamo rabat u određenom iznosu. Rabat odobravamo u zavisnosti od prometa sa kupcem, načina i rokova plaćanja.

Evidencija bi u magacinu bila Ista a u knjizi izlaznih faktura bi popunjavali podatke umanjene za rabat ovako kako sledi:

Redmi broj	Datum knjiženja računa	Broj računa	Datum izdavanja računa	Naziv kupca (ime i sedišće)	PIB ili JMBG	Ukupna naknada sa PDV	Naknada bez PDV	PDV	Datum naplate	Broj izvoda
1	16.06.2006	1	16.06.2006	Vest eskpres, Kralja 2 Novi Sad	9556	2.639,83	2.237,14	402,69		

- Radni nalog i izdatnica -

Neke firme zavisno od svoje delatnosti se bave samo trgovinom. One nabavljaju određene robe po nižoj, a zatim prodaju robu po višoj ceni i ostvaruju dobit u toj razlici.

Neke firme se pored trgovine bave i (ili) proizvodnom delatnošću.

Šta to znači?

Bave se izradom određenih proizvoda, a to znači da nabavljaju sirovine i repromaterijal i obavljaju proces poroizvodnje – troše sirovine i repromaterijal i proizvode gotov proizvod.

Proces ide ovako:

1. Nabavka sirovina i repromaterijal
2. Zaprimanje sirovina i repromaterijala preduzimanje svih neophodnih radnji gore iznetih za račune
3. Trošenje sirovina i repromaterijala u procesu proizvodnje
4. Stvaranje gotovog proizvoda
5. Zaprimanje gotovog proizvoda u magacin gotovih proizvoda
6. Prodaja gotovih proizvoda i dolaženje do dobiti

Postupak do tačke 2. smo obradili u prethodnom tekstu a sada ćemo objasniti tačke 3.,4, i 5.

Dokumentacija za svaku proizvodnju je različita zbog različitog karaktera proizvodnje i vrsta proizvodnje. Možemo imati proizvodnju pojedinačnog proizvoda po narudžbini, proizvodnju u serijama sa određenim brojem komada, masovnu proizvodnju istog proizvoda – na primer proizvodnja električne energije, sezonsku proizvodnju na primer u poljoprivredi i drugo.

Mi ćemo prikazati jednostavan vid proizvodnje u kojoj se povezivanjem raznih komponenti dobija gotov proizvod.

Šta je osnovna funkcija dokumentacije u proizvodnji?

Prikazivanje koliko sirovina i repromaterijala utrošili u proizvodnji po vrstama i količinama i vrednostima smo utrošili za proizvodnju određenog proizvoda kako bi utvrdili cenu koštanja gotovog proizvoda.

Cena koštanja gotovog proizvoda predstavlja zbir ukupnih troškova u proizvodnji određenog proizvoda kao troškovi sirovina i repromaterijala, radne snage, struje energije i drugo.

Naš primer prikazuje samo trošenje sirovina i repromaterijala pod pretpostavkom da ćemo ostale utroške utvrditi naknadno računovodstvenim metodama.

Primer:

Komercijala firme je dogovorila prodaju jednog računara sa određenim karakteristikama koji pod nazivom Računar PC R52. Odredili smo da je magacinska šifra gotovog proizvoda ovog računara 900472

Otvaramo dokument pod nazivom Radni nalog. Za proizvodnju ovog računara smo utvrdili da nam trebaju

komponente koje navodimo u radnom nalogu sa količinama i cenama (cene su prosečne nabavne po kojima smo nabavili komponente od naših dobavljača).

Radni nalog bi izgledao ovako:

Radni 115 **Finalni proizvod** 900472 Računar PC RS2
Datum: 16.6.2006 **Kolicina:** 1 **Magacin:** FINAL **Datum zav.:** 16.6.2006
Cena proizvoda: 32.046,03

Materijal:

Sifra	Naziv	JM	Norm. kolicina	Izdana kolicina	cena	Vrednost
510136	MB Gigabyte GA-8VM800M-775 (VIA M800,VGA,AGP,mATX)	kom	1	1	3.468,78	3.468,78
520052	Procesor Intel Celeron331 2.667GHz BOX (256K,S755)	kom	1	1	4.064,40	4.064,40
540065	Memeorija Apacer 256MB DDR400 PC3200	kom	2	2	1.391,74	2.783,48
550002	HDD Maxtor 80GB DiamondMax Plus9 7200rpm	kom	1	1	3.222,85	3.222,85
590008	Flopy drive Samsung silver 3,5" 1,44	kom	1	1	413,12	413,12
560089	DVD Sony 16/48x black	kom	1	1	1.311,46	1.311,46
600025	Modem Prolink 56K PCI	kom	1	1	513,30	513,30
630072	Tastatura MSI KB1616-S/B sivo/crna multim. YU PS/2	kom	1	1	390,54	390,54
640088	Miš MS Industrial MS-830 crni	kom	1	1	456,85	456,85
620121	Kuciste ANS 209 (Solar) Black/silv USB2.0 400W	kom	1	1	1.301,25	1.301,25
610116	Monitor BENQ FP71V+ 17" LCD 5ms	kom	1	1	14.120,00	14.120,00
						32.046,03

Napomena

Materijal 32.046,03
 Poslovi
 Troskovi
Ukupno 32.046,03

Iz radnog naloga vidimo da je troška komponenti za izradu ovog proizvoda 32.046,03 dinara.

Komercijala izdaje nalog magacioneru i proizvodnji – servisu za izradu gotovog proizvoda oznakom na random nalogu.

Magacioner izdaje potrebne delove radnicima u proizvodnji i izrađuje document izdatnica koji može da izgleda ovako:

Izdatnica 110

Datum 16.6.2006

Magacin repro

Radni 115

Datum 16.6.2006

Komitent MAGNAT COALA invest

Rb	Sifra	Naziv	JM	Kolicina	Prosečna cena	Vrednost
1	510136	MB Gigabyte GA-8VM800M-775 (VIA	kom	1	3.468,78	3.468,78
2	520052	Procesor Intel Celeron331 2.667GHz BOX	kom	1	4.064,40	4.064,40
3	540065	Memeorija Apacer 256MB DDR400 PC3200	kom	2	1.391,74	2.783,48
4	550002	HDD Maxtor 80GB DiamondMax Plus9	kom	1	3.222,85	3.222,85
5	560089	DVD Sony 16/48x black	kom	1	1.311,46	1.311,46
6	590008	Flopy drive Samsung silver 3,5" 1,44	kom	1	413,12	413,12
7	600025	Modem Prolink 56K PCI	kom	1	513,30	513,30
8	610116	Monitor BENQ FP71V+ 17" LCD 5ms	kom	1	14.120,00	14.120,00
9	620121	Kuciste ANS 209 (Solar) Black/silv USB2.0	kom	1	1.301,25	1.301,25
10	630072	Tastatura MSI KB1616-S/B sivo/crna multim.	Kom	1	390,54	390,54
11	640088	Miš MS Industrial MS-830 crni	kom	1	456,85	456,85
Ukupno						32.046,03

Izdavanje svakog dela iz magacina sirovina u proizvodnji se evidentira na magacinskim karticama artikala reprodukcioog materijala koje imaju isti izgled kao i kartice robe, s tim da je ovo poseban magacin. Na primer:

Kartica artikla Sifra 510136 Naziv MB Gigabyte GA-8VM800M-775 (VIA
datuma31.12.2006

Magacin REPRO

Datum	Broj	Reg.Komitent	Ulaz	Izlaz	Stanje	Prosecna	Duguje	Potrazuje	Saldo
30.3.2006	79	65	3	0	3	3.590,78	10.772,34	0,00	10.772,34
30.3.2006	79	10	0	3	0	3.590,78	0,00	10.772,34	0,00
30.3.2006	80	65	2	0	2	3.590,78	7.181,56	0,00	7.181,56
30.3.2006	80	10	0	2	0	3.590,78	0,00	7.181,56	0,00
16.6.2006	110	65	1	0	1	3.468,78	3.468,78	0,00	3.468,78
16.6.2006	110	10	0	1	0	3.468,78	0,00	3.468,78	0,00
			6	6			21.422,68	21.422,68	

U suštini posebno imamo kartice za naprimer

1. magacin robe
2. magacin repromateriala
3. magacin gotovih proizvoda
4. drugo

Jedan artikal može biti I roba a nekad I repromaterijal, zavisi da li se prodaje dalje ili se koristi u proizvodnji.

Nakon izdavanja delova (repromaterijala) iz magacina u proizvodnju pristupa se izradi proizvoda.

Kada bude izrađen gotov proizvod magacioner ga zaprima u magacin gotovih proizvoda I evidentira to na svojim magacinskim karticama. Magacinska kartica je ista kao I za robu I sirovine, s tim što treba da je naznačeno da se radi o magacinu gotovih proizvoda. Na primer:

Kartica artikla Sifra 900472 Naziv Računar PC RS2
datuma31.12.2006

Magacin

FINAL									
Datum	Broj	Reg.Komitent	Ulaz	Izlaz	Stanje	Prosecna	Duguje	Potrazuje	Saldo
19.4.2006	89	12TEHNO MARKO	1	0	1	20.399,5	20.399,56	0,00	20.399,56
19.4.2006	371	03TEHNO MARKO	0	1	0	20.399,5	0,00	20.399,56	0,00
16.06.2006	115	12MAGNAT COALA INVEST	1	0	1	32.046,0	32.046,03	0,00	32.046,03
16.06.2006	500	03MAGNAT COALA INVEST	0	1	0	32.046,0	0,00	32.046,03	0,00
			2	2			52.445,60	52.445,60	

Magacioner obeležava da je završena proizvodnja I šalje informaciju komercijalisti koji pristupa organizaciji isporuke robe.

Kupac dolazi po proizvod I magacioner mu izdaje robu I u svemu je isti potupak kao I kod prodaje robe.

- Kalkulacija maloprodaje -

Firma može u svom sastavu da ima objekte maloprodaje.

Objekte maloprodaje možemo definisati kao mesta gde se prodaje roba krajnjim potrošačima, najčešće fizičkim licima. Na primer to su razne prodavnice hrane, pića u kojima svakodnevno pazarimo, zatim svi drugi objekti u kojima pazarimo razne potrebštine I sve ostalo što koristimo za sopstvene potrebe nas kao fizičkih lica.

Preduzeće da bi prodavalo artikle u objektima maloprodaje mora ih prvo snabdeti sa robom I to ispratiti sa određenom dokumentacijom.

Robu preduzeće može direktno da prima u maloprodaju. Na primer u prodavnicu mešovite robe je stigao hleb. Radnik u prodavnici izrađuje dokumetaciju po kojoj se vidi da je taj poslovni događaj nastao.

Drugi način je da se iz sopstvenog magacina u okviru same firme vrši prenos robe ili proizvoda do maloprodajnog objekta.

I u jednom I drugom slučaju se sastavlja istovetna dokumentacija samo ako se otprema sa magacina u okviru same firme vrši se I evidencija u polazom magacinu odakle je poslata roba.

Primer:

1. Po zahtevu poslovođe treba da se izvrši otprema u prodavnicu broj 1 sa magacina u okviru firme I to jedne vage marke VIVAX HOME vaga ba-150 koja u našoj veleprodaji ima magacinsku šifru artikla 790073
2. Komercijalista koji je zadužen za maloprodaju određuje maloprodajnu maržu u iznosu od 1,0771% na nabavnu cenu artikla. Marža može I drukčije da se izračunava ali ovaj put ćemo uzeti primer marže na nabavnu vrednost.
3. Izrađuje kalkulaciju maloprodaje tako što polazi od nabavne cene.

Do prodajne cene se dolaz na sledeći način

- ustanovili smo da je nabavna cena iz fakture dobavljača za ovaj artikal je 1.366.63 dinara (cena je bez PDV-a)
- ustanovili smo da je proeska stopa za navedneni artikal propisana u iznosu od 18%
- izračunavamo iznos razlike u ceni maloprodaje
 $1.366,63 \text{ dinara} \times 1,0771\% = 14,72$

Prodajna vrednost bez poreza je

Nabavna vrednost 1.366,63 dinara

+

Razlika u ceni 14,72 dinara

=

Prodajna vrednost bez poreza 1.381,35 dinara

Na prodajnu vrednost bez poreza se dodaje porez koji se izračunava

$$1.381,35 \times 18\% = 248,64$$

Prodajnu vrednost sa porezom čini zbir prodajne vrednosti bez poreza I poreza

$$1.381,35 + 248,64 = 1.629,99 \text{ dinara}$$

Svi ovi iznosi su prikazani prilikom izrade maloprodajne kalkulacije koja izgleda ovako:

Firma SUPER STAR

Maloprodajni objekat : Prodavnica broj 1

Maloprodajna kalkulacija 95

Datum : 16.6.2006

Dobavljač : Veleprodaja

Magacin: TRGO

Obrazac : KL

RB	Šifra	naziv	jm	kolicina	Cena po jedinici	Vrednost robe	Razlika u ceni	Prodajna vred. Bez por.	Stopa Stopa	porez	Prodajna vred.sa porezom	Prodajna cena po jedinici sa Porezom
1	790073	VIVAX HOME vaga BA-150	kom	1	1.366,63	1.366,63 1.366,63	14,72 14,72	1.381,36 1.381,36	18	248,64 248,64	1.630,00 1.630,00	1.630,00

Izdao:

Preuzeo :

5. Komercijalista daje nalog magacioneru da izda robu iz magacina veleprodaje. Magacioner izdaje robu sa odštampanim I potpisnim sa njegove strane (na mestu izdao) maloprodajnom kalkulacijom u tri primerka koja prati robu I daje robu vozaču koji je nosi do maloprodajnog objekta. Magacioner pošto je izdao robu sa lagera veleprodaje on to evidentira na karticama artikala veleprodaje.
6. Vozač nosi robu u maloprodajni objekat I poslovođa prodavnice zaprima robu potpisivanjem maloprodajne kalkulacije na mestu preuzeo.
7. Jedan primerak kalkulacije poslovođa zadržava za sebe, jedan primerak se vraća magacioneru, a jedan primerak se daje knjigovodstvu.

Ovim je izvršen postupak isporuke robe u maloprodajni objekat.

- Povratnica iz maloprodaje u veleprodaju –

Kada se roba vraća iz maloprodajnog objekta u veleprodaju firme izrađuje se dokument povratnica

Primer:

Poslovođa prodavnice vraća robu u veleprodaju I izrađuje povratnicu koja izgleda:

Firma SUPER STAR

Maloprodajni objekat : Prodavnica broj 1

Dobavljač : Veleprodaja

Obrazac : KL

Maloprodajna povratnica 25

Magacin: TRGO

Datum : 16.6.2006

RB	Šifra	naziv	jm	kolicina	Cena po jedinici	Vrednost robe	Razlika u ceni	Prodajna vred. Bez por.	Stopa Stopa	porez	Prodajna vred.sa porezom	Prodajna porezomcena po jedinici
1	610111	MON ADI 775B beli (1600x1200)	kom	-1	6.053,40	-6.053,40	-980,50	-7.033,90	18	-1.266,10	-8.300,00	8.300,00
						-6.053,40	-980,50	-7.033,90		-1.266,10	-8.300,00	

Izdao:

Preuzeo :

Sadrži iste elemente kao I kalkulacija samo količina I vrednost su u minisu

Vozilo dolazi po robu, poslovođa izdaje povratnicu u tri primerka I potpisuje na mestu izdao.

Vozač odvozi robu u maloprodaju I predaje magacioneru. On zaprima robu, potpisuje povratnicu na mestu preuzeo, evidentira zaprimanje artikala na magacinskim karticama veleprodaje, jedan primerak povratnice daje poslovođi prodavnice, jedan primerak ostavlja sebi a jedan primerak daje u knjigovodstvo.

- Trgovačka knjiga -

Svaki maloprodajni objekat mora da ima određene evidencije koju je obavezan da vodi poslovođa prodavnice a naziva se trgovačka knjiga.

Trgovačka knjiga I sva dokumentacija vezana za evidencije u njoj mora da se nalazi u maloprodajnom objektu.

U trgovačku knjigu se unose:

1. Sva zaduženja maloprodajnog objekta (sve isporuke robe u objekat)
2. Sva razduženja maloprodajnog objekta (sve prodaje I povratnice u veleprodaju)
3. Nivelacije
4. Uplate pazara
5. Sva ostala dokumentacija koja se odnosi na zalihe robe u maloprodaji (viškovi, manjkovi I drugo)

Promene I dokumentacia koje imamo su
A maloprodajna kalkulacija broj 95

Evidencija u trgovačkoj knjizi bi bila sledeća:

TRGOVAČKA KNJIGA obrazac tk
Maloprodaja Prodavnica broj 1

Rb	datum knjiženja	opis	zaduženje	razduženje	datum uplate	iznos
1	16.6.2006	Kalkulacija 95 veleprodaja	1.630,00			

Kalkulacija označava poslovnu promenu primanja robe a svako primanje robe se knjiži u trgovačkoj knjizi u kolonu zaduženja.

B povratnica maloprodaje broj 25

Rb	datum knjiženja	opis	zaduženje	razduženje	datum uplate	iznos
1	16.6.2006	Kalkulacija 95 veleprodaja	1.630,00			
2	16.6.2006	Maloprodajna povratnica 25	-8.300,00	.		

Povratnica je umanjeње zaduženja maloprodajnog objekta pa se knjiži u kolonu zadruženja u minus

C Prodavnica broj 1 je napravila prodaju dana 16.6.2006. u iznosu od 2.620,00 dinara prema sledećem maloprodajnom izlazu

Maloprodajni objekat : Prodavnica broj 1
Prodaja u MP 122

Datum : 16.6.2006

RB	Šifra	naziv	jm	kolicina	Cena po jedinici	Prodajna vred.sa porezom	Stopa	porez
1	640089	Mouse pad	kom	1	150,00	150,00	18	22,88
2	650015	Zvučnici MS ML-T208 2+1 woofer 1000W	kom	1	1.150,00	1.150,00	18	175,42
3	650083	Mikrofon Desktop MIJ-603PB	kom	1	200,00	200,00	18	30,51
4	740007	Verbatim Diskete 3,5" 1.44MB papir.pak	kom	11	20,00	220,00	18	33,56
5	800058	Canyon Web Camera (640x480) USB	kom	1	900,00	900,00	18	137,29
						2.620,00		399,66

Ovaj maloprodajni izlaz je u stvari dnevni izveštaj fiskalne kase u kojem se vidi šta je sve prodato u toku radnog dana.

Prodaja – maloprodajni izlaz predstavlja smanjenje zaliha robe u maloprodajnom objektu te se knjiži u trgovačkoj knjizi u koloni razduženja

Evidencija prodaje u Trgovačkoj knjizi bi bila sledeća:

Rb	datum knjiženja	opis	zaduženje	razduženje	datum uplate	iznos
1	16.6.2006	Kalkulacija 95 veleprodaja	1.630,00			
2	16.6.2006	Maloprodajna povratnica 25	-8.300,00			
3.	16.6.2006	Dnevni promet 122		2.620,00		

D uplata pazara od 16.06.2006 koji je uplaćen dana 17.06..2006 u iznosu od 2.620,00

Rb	datum knjiženja	opis	zaduženje	razduženje	datum uplate	iznos
1	16.6.2006	Kalkulacija 95 veleprodaja	1.630,00			
2	16.6.2006	Maloprodajna povratnica 25	-8.300,00			
3.	16.6.2006	Dnevni promet 122		2.620,00		
4.	16.6.2006	Dnevni promet 122			17.6.2006	2.620,00

Uplate pazara sa odgovarajućim datumima se upisuju u kolonu iznos

Uplata se evidentira posebno za svaku vrstu plaćanja – gotovina, ček, platna kartica, virman, vrednosni bonovi I drugo

E. Nivelacije

Nivelacije su promene maloprodajnih cena u objektu maloprodaje.

Nivelacije nastaju kada se odluči da se cena određenog artikla menja. Tada poslovođa prodavnice popisuje zalihe tog artikla u maloprodaji I utvrđuje razlike u odnosu na staru cenu. Nivelacija bi izgledala ovako:

Odlučeno je da cena knjige nauči vin xp šifre 790043 se promeni sa 170,00 dinara na 130,00 dinar po komadu. Poslovođa vrši popis ovog artikla I utvrđuje da se u maloprodaji nalazi 12 komada ove knjige.

Utvrđuje razlike po sledećem

Nova cena 130,00 dinara – stara cena 170,00 dinra = -40,00 dinara x 12 komada = -480,00 dinara

Poreska stopa je za ovaj artikal 18%

Nivelacija bi izgledala ovako

NIVELACIJA CENA

Obrazac : KL

Maloprodajni objekat : Prodavnica broj 1

Datum : 17.6.2006

rb šifra	naziv	jm	količina	stara cena	nova cena	razlika u ceni	prodajna vrednost bez poreza	stopa poreza	porez	prodajna vrednost sa porezom	prodajna cena po jedinici
1.790043	knjiga Nauči Me	kom	12	170,00	130,00	-406,78	-406,78	18	-73,22	-480,00	-480,00

Ovde se smanjuje zaduženje prodavnice te se nivelacija knjižu u trgovačkoj knjizi u koloni zaduženja u minus

Rb	datum knjiženja	opis	zaduženje	razduženje	datum uplate	iznos
1	16.6.2006	Kalkulacija 95 veleprodaja	1.630,00			
2	16.6.2006	Maloprodajna povratnica 25	-8.300,00			
3.	16.6.2006	Dnevni promet 122		2.620,00		
4.	16.6.2006	Dnevni promet 122			17.6.2006	2.620,00
5.	17.6.2006	Nivelacija 17.6.2006	-480,00			

Ova nivelacija ima negative predznak jer je prodajna cena smanjena

Ukoliko bi prodajna cena bila povećana nivelacija bi bila pozitivna

Odlučeno je da se maloprodajna cena artikla zvučnika ml 380 pod šifrom 650093 promeni sa 1.950,00 dinara na 2.200,00 dinara po komadu.

Poslovođa popisuje zalihe ovih zvučnika u maloprodaji I uvrđuje da ima na stanju 1 komad. Vršni obračun nivelacije

Nova cena 2.200,00 – stara cena 1.950,00 = 250,00 x 1 komad = 250,00

Nivelacija izgleda ovako:

NIVELACIJA CENA

Obrazac : KL

Maloprodajni objekat : Prodavnica broj 1

Datum : 17.6.2006

Rb	šifra	naziv	jm	količina	stara Cena	nova cena	razlika u ceni	prodajna vrednost Bez pdv	stopa pdv	porez	prodajna vrednost sa pdv	prodajna cena po jedinici
1	650093	Zvučnici	kom	1,00	1.950,00	2.200,00	211,86	211,86	18	38,14	250,00	250,00

Knjiženje u trgovačku knjigu izgleda ovako:

Rb	datum knjiženja	opis	zaduženje	razduženje	datum uplate	iznos
1	16.6.2006	Kalkulacija 95 veleprodaja	1.630,00			
2	16.6.2006	Maloprodajna povratnica 25	-8.300,00			
3.	16.6.2006	Dnevni promet 122		2.620,00		
4.	16.6.2006	Dnevni promet 122			17.6.2006	2.620,00
5.	17.6.2006	Nivelacija 17.6.2006	-480,00			
6	17.6.2006	Nivelacija 17.6.2006	250,00			

Razlika između kolone zaduženja I razduženja predstavlja vrednost zaliha robe u maloprodajnom objektu. Razlika između kolone razduženja I uplata predstavlja neuplaćene pazare

IZVOD broj: 65 Od: 16.6.2006.

“
SUPER STAR VILINE VODE BB
21000 NOVI SAD

RAČUN:
o promenama na TEKUCI RACUN 550-958-66

Saldo prethodnog dana: 26.554,00

R.broj	Broj računa I naziv poverioca / dužnika				
Šif.pl.	Svrha plaćanja				
Pod.za rekl.	Mod.i poz.na br.zaduženja	Mod.i poz.na broj odobjenja	Iznos duguje	Iznos potražuje	
1	170-0000300346515-65 CT COMPUTERS VLADIMIRA POPOVICA 8 BEOGRAD				
220	PROMET ROBA I USLUGA – MEĐUFAZNA PO TROŠNJA – PANOS060202NSGAS				
14400297	100237020	060202	8,190.59		
2	265-1100310004119-11 KIM-TEC VILINE VODE BB BEOGRAD				
221	PROMET ROBA I USLUGA – FINALNA POTR OŠNJA – 4530/05				
14400299	100237020	453005	36,931.90		
3	170-0000300346515-65 CT COMPUTERS VLADIMIRA POPOVICA 8 BEOGRAD				
221	PROMET ROBA I USLUGA – FINALNA POTR OŠNJA – R-041558				
14400298	100237020	041558	608.98		
4	840-0000000651641-46 JP POSLOVNI PROSTOR NOVI SAD				
221	PROMET ROBE I USLUGA-FINA SIF-221 LNA POTRONJ				
14402823	97 6511	97 67099934232210101620		4,200.00	
5	840-0000000651641-46 JP POSLOVNI PROSTOR NOVI SAD				
221	PROMET ROBE I USLUGA-FINA SIF-221 LNA POTRONJ				
14402822	97 7540	97 67099934232210101620		8,400.00	
6	345-0000000005651-18 FIDELITY BROKER AD Vojvodjansk. Brigada 17 NOVI SAD				
221	RN.ZA TONER				
14387036	86			800.00	
7	160-0000000008665-77 GRAND-IMPORT DOO NIKOLE TESLE 36 Loznica				
220	Promet robe I usluga-medjuf SIF-220 rosnja				
14403618	00 37			6,344.00	
8	180-0994210101060-33 DIVA COMPUTERS SZTUR 511 Loznica				
221	Uplata za robuX SIF-221				
14390239				70,000.00	
			45.731,47	89.744,00	
		Broj naloga: 8	Novi saldo:	70.566,53	
Ukupan promet (duguje-					
Naknada:	Prethodno stanje:	0.00	Tekući izvod:	509.61	Novo stanje:
				509.61	potražuje

- Izvodi tekućeg računa -

U toku svog poslovanja firma vrši razna plaćanja za svoje obaveze dobavljačima, a takođe i naplaćuje i potraživanja od kupaca. To se zove obavljanje platnog prometa.

Firma navedeno obavlja preko tekućih računa koje otvara kod poslovnih banaka.

Izvod tekućeg računa predstavlja dnevni izveštaj o promenama na tekućem računu vlasnika

Izvod izgleda ovako:

POGLEDAJ PRETHODNU STRANU

Izvod sadrži podatke o

-broju tekućeg računa 550-958-66

-broju izvoda 65

-datumu izvoda 16.6.2006

-nazivu poslovne banke kod koje je otvoren tekući račun Panonska banka

-nazivu vlasnika tekućeg računa SUPER STAR

-stanju novčanih sredstava iz prethodnog dana 26.554,00

-ukupnim prilivima novca na račun 45.731,47

-ukupnim odlivima novca sa računa 89.744,00

-stanju sredstava na kraju dana 70.566,53

-ostale podatke kao trenutno stanje provizije banke, reklamne poruke, broj faha i drugo

Na izvodu su prikazani sa sa leve strane pod nazivom iznos duguje odlivi novčanih sredstava sa naznakom kome je uplaćeno i na koji račun je uplaćeno. Na primer promena broj 1 predstavlja uplatu prema dobavljaču CT COMPUTERS na adresi Beograd Vladimira Popovića 8 na tekući račun dobavljača broj 170-300346515-65 u iznosu od 8.190,59 dinara

Odlivi novca pored plaćanja dobavljačima mogu biti za zarade za obaveze prema državi, i razni drugi odlivi

Na desnoj strani izvoda pod nazivom iznos potražuje su prikazani prilivi novčanih sredstava na račun. Pod stavkom 7 je prikazana uplata od kupca Diva computers iz Loznice sa njegovog računa broj 180-0994210101060-33 u iznosu od 70.000,00 dinara. Prilivi pored uplata kupaca mogu biti još uplate pazara i drugo.

Sva lica sa kojima poslujemo bila pravna – firme ili fizička lica se zovu komintenti. Mogu biti kupci i dobavljači. Svaki komitnet u poslovnoj evidenciji ima svoju šifru pod kojom je vodi u knjigovodstvu i koja se iznosi na dokumentima. Na primer na izlaznoj fakturi u prethodnim objašnjenjima broj 2541 iznad naziva kupca VEST EKSPRES je njegova analitička šifra. Sve fakture prema ovom kupcu se vode na ovoj šifri i sva plaćanja tako da uvek vidimo koliko potražujemo od kupca

Dobro je da komercijalisti i oni koji vrše plaćanja pre nego što se izvod dostavi u knjigovodstvo na njemu obeleže analitičku šifru svakog komintenta sa kojim imamo promene.

Sve promene na tekućem računu se vrše preko propisanih naloga koji se zovu instrumenti platnog prometa.

- Instrumenti platnog prometa -

Sva plaćanja vršimo preko instrumenta koji se zove Nalog za prenos.

Kada odlučimo kome ćemo plaćati I koliko popunjavamo nalog za prenos prema sledećem:

Nalog za prenos kojim se inicira odliv iz izvoda pod rednim brojem 1. je

1. **dužnik – nalogodavac** unosimo ime I adresu I pib naše firme (super star)
2. **svrha plaćanja** unosimo osnov plaćanja –broj fakture, predračuna I slično (faktura 1 od 15.04.2006)
3. **poverilac – primalac** unosimo ime, adresu I pib onog kome plaćamo
4. **šifra plaćanja** unosimo šifru plaćanja iz jedinstvenog šifrnika propisanog od strane Narodne banke Srbije. Za robu je to šifra 220
5. **valuta** je dinar (DIN)
6. **iznos** unosimo iznos koji plaćamo. Ispred iznosa je dobro staviti znak = ili nešto slično da bi se izbegla mogućnost dodavanja brojeva ispred (=8.190,59)
7. **račun dužnika – poverioca** unosimo naš broj računa sa kojeg plaćamo (550-958-66)
8. **poziv na broj (zaduženje)** ovaj podatak nije obavezan, pojavljuje se na izvodu pod kolonom model I poziv na broj zaduženja. Obično tu unosimo naš PIB (998557)
9. **račun poverioca – primaoca** unosimo broj računa primaoca sredstava (170-300346515-65)
10. **broj modela** unosi se podatak kod plaćanja javnih prihoda (obaveza prema državi)
11. **poziv na broj (odobrenje)** ovaj podatak se unosi kod plaćanja javnih prihoda inače nije obavezno polje. Ovde se obično unosi broj I fakture po kojoj se plaća
12. **pečat I potpis nalogodavca** potpisuje se nalogodavac koji vrši plaćanje I udara pečat
13. **mesto I datum prijema** mesto I datum kada je donet nalog u banku da se izvrši plaćanje
14. **datum valute** datum kada da se izvrši plaćanje
15. **hitno** stavljanjem znaka X u ovo polje se označava da je nalog hitan. U principu svi nalozi idu odmah na plaćanje, ali neke banke naplaćuju posebnu proviziju na hitne naloge.

Instrument platnog prometa kojim se vrše uplate novca na račun se zove **Nalog za uplatu**.

Pazar od dana 16.6.2006. u prodavnici broj 1 je 8.000,00 dinara. Pazar uplaćujemo 17.6.2006 I nalog za uplatu popunjavamo:

1. **uplatilac** unosimo adresu I naziv I pib naše firme
2. **svrha uplate** unosim Pazar prodavnice 1 od dana 16.6.2006
3. **primalac** smo takođe mi
4. **šifra plaćanja** unosimo šifru iz šifrnika Narodne banke za uplate pazara je šifra 165
5. **valuta** dinar (DIN)
6. **iznos** unosimo iznos pazara =8.000,00
7. **račun primaoca** unosim naš tekući račun
8. **model poziva na broj odobrenja** može da se upiše datum od za koji dan je Pazar (16062006)
9. **potpis I pečat uplatioca** naš potpis I pečat
10. **mesto I datum prijema** upisuje se današnji dan
11. **datum valute** je današnji dan

Instrument platnog prometa kojim se vrši isplate gotovog novca sa računa se zove **Nalog za isplatu**.

Dana 17.06.2006. podižemo sa računa iznos od 5.000,00 dinara na ime sitnih računa gotovine. To su sitni računi za parkiranje, siten opravke, sitne usluge I slično. Tada se pravi specifikacija svih računa I iskazuje se zbir.

1. **isplatilac** upisujemo našu firmu
2. **svrha isplate** sitni računi za robu I usluge po specifikaciji
3. **primalac** upisujemo našu firmu
4. **šifra plaćanja** iz šifrnika Narodne banke u ovom slučaju 166
5. **valuta** DIN
6. **iznos** =5.000,00
7. **račun isplatioca** naš račun
8. **model I poziv na broj (zaduženje)** može uneti datum ali nije obavezno
9. **pečat I potpis isplatioca** naš potpis I pečat
10. **potpis primaoca I broj lične karte** potpis onog ko je fizički podigao novac iz banke I njegov broj lične karte

11. **mesto I datum prijema** datum I mesto kad smo podigli novac
12. **datum valute** datum kad smo podigli novac

Kad je nalog za plaćanje inicirao onaj koji plaća koristili smo nalog za prenos. Ima slučajeva kada onaj koji plaća sa određenom dokumentacijom ovlašćuje budućeg primaoca novca da za njegov račun inicira nalog I naplati određen iznos od dužnika.

Tipičan primer ovog je kada dužnik izda menicu sa određenim rokom dospeća I primalac menice – poverilac tada inicira naplatu I doznaku sredstava sa računa dužnika – izdavaoca menace na račun poverioca – imaoca menace

Instrument kojim se vrši gore navedeno se zove **Nalog za naplatu**.

Naša firma je podnela menicu dužnika Kruna S u banku radi naplate u iznosu od 10.000,00 dinara. Popunjavanje naloga je sledeće:

1. **dužnik** unosimo ime, adresu I pib dužnika (Kruna S, Vase bb Novi Sad pib 55555)
2. **svrha plaćanja** račun 22 naplata menice
3. **poverilac – nalogodavac** naša firma
4. **šifra plaćanja** iz šifarnika Narodne banke (290)
5. **valuta** DIN
6. **iznos** =10.000,00
7. **račun dužnika** tekući račun izdavaoca menace firme Kruna S
8. **model I poziv na broj (zaduženje)** ne mora da se popuni
9. **račun poverioca** naš tekući račun
10. **model I poziv na broj (odobrenja)** ne mora se popunjavati
11. **pečat I potpis nalogodavca** naš potpis I pečat
12. **mesto I datum prijema** mesto I datum kada smo dostavili nalog
13. **datum valute** to je skoro uvek datum davanja naloga na naplatu

Ovaj nalog se koristi I za naplatu čekova građana I druge instrumente koje imaju slučnu prirodu.

- **Blagajna-**

U poslovanju firme pored novčanih sredstava na tekućem računu kod banke se koriste I razni oblici gotovine.

To je gotov novac, benzinski bonovi, razni drugi bonovi (za ishranu na primer)

Svaki promet gotovog novca se viši preko blagajne firme I ispraća se određenom dokumentacijom.

Svaki oblik gotovine se evidentira u posebnoj blagajni, na primer blagajna gotovine, benzinskih bonova I drugo

Evidentiranje blagajne se vrši preko sledećih obrazaca

1. Dnevnika blagajne
2. Nalog blagajne da naplati
3. Nalog blagajne da isplati

Imamo sledeće promene gotovine (uplate I isplate)

1. Saldo gotovine u blagajni od 15.06.2006. je nula dinara
2. Blagajnik je podigao sa tekućeg računa u banci 50.000,00 dinara nalogom za isplatu (obrazac objašnjen u poglavlju instrumenti platnog prometa)
3. Vršiti se isplata iz blagajne sitnih računa po specifikaciji u iznosu od 5.000,00 dinara radniku firme
4. Vršiti se isplata dnevnica za službeni put u iznosu od 10.000,00 dinara radniku firme
5. Vršiti se isplata zarada radnika po spisku za maj mesec u iznosu od 35.000,00 dinara
6. Prodavnica broj 1 je uplatila Pazar u blagajnu u iznosu od 10.000,00 dinara
7. Blagajnik je uplatio iznos od 10.000,00 dinara pazara prodavnice na tekući račun u banci opštom uplatnicom (obrazac objašnjen u poglavlju instrumenti platnog prometa)

Promena 1.

Pošto u blagajni nemamo stanja iz prethodnog dana – što je I praksa jer se sva gotovina mora uplatiti na tekući račun kod banke na dnevniku blagajne u saldo od unosimo datum 15.06.2006 I u prazno polje za iznos upisujemo 0

Promena 2.

Blagajnik je otišao u banku I na osnovu naloga za isplatu je podigao sa tekućeg računa firme iznos od 50.000,00 dinara koje je uneo u blagajnu.

Unos novca u blagajnu u ovom slučaju se evidentira na obrascu nalog blagajni da naplati. U gornjem desnom uglu obrasca se unosi datum kada se promena dešava a kod nas je to 16.06.2006. Ispod mesta gde se upisuje datum unosi se broj naloga blagajni da naplati. Na mesto posle "u korist računa" upisuje se naziv firme

U kolonu sadržaj se unosi nalog za isplatu kod određene banke kod koje imamo tekući račun. U kolonu "dinara" se upisuje iznos novca koji je donet u blagajnu.

Promena je evidentirana I na obrazac nalog blagajni da naplati se stavlja knjigovodstveno koleno, upisuje se u rubriku SLOVIMA I tekstualno iznos novca koji je primljen u blagajnu I na mestu PRIMIO blagajnik overava svojim potpisom obrazac.

Promena 3

Blagajnik je radniku firme izvršio isplatu sitnih računa po specifikaciji u iznosu od 5.000,00 dinara.

Ova promena se evidentira na obrascu nalog blagajni da isplati.

U gornjem desnom uglu se unosi datum kad se promena dešava, u ovom slučaju to je 16.06.2006, ispod datuma se unosi broj naloga, u našem slučaju to je broj , iza reči ISPLATITE se upisuje ime I prezime, broj lične karte I JMBG lica kojem se isplaćuje novac.

U kolonu sadržaj se unosi dokument na osnovu kojeg se isplaćuje novac a to je specifikacija sitnih računa za robu I usluge, u kolonu dinara se upisuje iznos novca koji se isplaćuje.

Nakon toga se stavlja knjigovodstveno koleno u reči SLOVIMA se upisuje tekstualno iznos novaca I zatim lice koje je primilo novac overava obrazac svojim potpisom na mestu PRIMIO.

Promena 4

Isplaćena je akontacija za službeni put radniku firme Iliji Iliću na osnovu naloga za službeni put u iznosu od 10.000,00 dinara.

Evidentira se na nalogu blagajni da isplati. Upisuje se datum, u broj nalog se upisuje 2 jer nam je u prethodnoj promeni bio nalog broj 1, iza reči ISPLATITE se unosi ime I prezime, broj lične karte I JMBG radnika, u kolonu sadržaj se unosi akontacija za službeni put po nalogu za službeni put, u kolonu dinara se unosi 10.000,00.

Zatim se stavlja knjigovodstveno koleno, iza reči SLOVIMA se upisuje tekstualno iznos novca koji je isplaćen, I zatim lice koje je primilo novac na mestu PRIMIO overava obrazac svojim potpisom.

Promena 5.

Izvršena je isplata zarada radnicima za mesec maj po spisku u ukupnom iznosu od 35.000,00 dinara Popunjava se nalog blagajni da isplati.

Unosi se datum I broj naloga, posle ISPLATITE se unosi naziv firme pošto je isplata po spisku većem broju lica, u sadržaj se unosi "isplata zarada za mesec maj 2006 po spisku", u kolonu dinara se unosi 35.000,00 stavlja se knjigovodstveno koleno, iza SLOVIMA se tekstualno upisuje iznos novca koji je isplaćen.

Prilikom isplate se u mesto PRIMIO ne potpisuje nego svaki radnik se potpiše na spisak za isplatu zarada.

Promena 6

Prodavnica broj 1 je donela Pazar u blagajnu na osnovu specifikacije pazara u iznosu od 10.000,00 dinara.

Popunjava se obrazac nalog blagajni da naplati pošto se desio ulaz novca u blagajnu.

Unosi se datum, broj naloga piše se u korist računa naziv firme, stavlja se knjigovodstveno koleno upisuje se

tekstualno iznos novca I obrazac potpisuje blagajnik.

Jedan primerak obrasca se daje radniku prodavnice koji je predao Pazar u prodavnicu.

Promena 7.

Zakonska je obaveza da se sva gotovina na kraju radnog dana uplati na račun firme. Ukoliko je uplata stigla posle radnog dana banaka uplata se vrši prvog sledećeg radnog dana.

Nema više poslovnih promena I blagajnik zaključuje blagajnu.

Tada se popunjava dnevnik blagajne.

Dnevnik blagajne sadrži sve promene blagajne koje su se desile posmatranog dana. U našem slučaju ćemo upisati sve uplate I sve isplate u blagajnu po nalogima blagajne.

U obrazac se upisuje datum, kod nas je to 16.06.2006., I upisuje se strana 1. Ukoliko dnevnik ima više strana svaka strana se numeriše na ovaj način.

U kolonu redni broj se upisuje broj promene u toku dana.

U kolonu temeljnica se upisuju brojevi naloga blagajni da naplati sa leve strane I brojevi naloga da isplati sa desne strane.

U kolonu opis se upisuju nazivi dokumenata po kojima su izvršene uplate I isplate. Ukoliko je uplata upisuje se naziv dokumenta od početka leve strane, a ako je isplata ostavi se sa leve strane malo praznog prostora I onda se upiše naziv dokumenta.

U kolonu ulaz se upisuje iznos novca koji je primljen u blagajnu, a u kolonu izlaz se upisuje iznos novca koji je izdat iz blagajne. U našem slučaju bi se popunjavale promene prema dnevniku u prilogu.

Blagajnik prebrojava novac u blagajni I utvrđuje da ima 10.000,00 dinara što se slaže sa evidencijom blagajne.

Zaključuje blagajnu tako što popunjava nalog blagajni da isplati na iznos od 10.000,00 dinara I to upisuje u dnevnik blagajne.

U mesto promet blagajne u kolonu ulaz se sabira sav unos novca u blagajnu koji kod nas iznosi 60.000,00 dinara, a u mesto promet blagajne u kolonu izlaz se sabira sav izlaz novca iz blagajne koji kod nas iznosi 60.000,00 dinara.

Rekli smo da je saldo od prethodnog dana 0 što smo I uneli na početku primera. U mesto ukupan primitak se sabira ukupan unos novca u blagajnu I saldo iz prethodnog dana, pošto nismo imali salda kod nas će biti upisan iznos od 60.000,00 dinara.

U mesto "odbije se izdatak" se unosi ukupan iznos novca iz blagajne koji kod nas iznosi 60.000,00 dinara.

U mesto "saldo od" se upisuje datum 16.06.2006. I oduzima se ukupan primitak od ukupnog izdatka. U našem slučaju je saldo 0. Upisuje se slovima "nuladinara" I upisuje se broj priloga. Broj priloga je ukupan broj dokumenata nalog blagajni u dnevniku blagajne koji kod nas iznosi 6.

Ukoliko u blagajni postoji saldo mora se napraviti specifikacija po apoenima koja se upisuje u donji levi ugao

Blaganik odlazi u banku I uplaćuje novac.

Nakon toga pristupa obrazovanju dnevnika za knjigovodstvo.

Svaki nalog blagajni mora biti bar u dva primerka kao I dnevnik blagajne. Jedan primerak blagajnik ostavlja sebi u bloku a drugi primerak daje direktoru firme na overu I zatim dostavlja u knjigovodstvo na evidenciju. Uz naloge blagajne I dnevnik blagajne u knjigovodstvo se dostavljaju I dokumenti na osnovu kojih su vrše promene. U našem slučaju blagajnik bi dostavio u knjigovodstvo naravno posle overe od strane direktora sledeće dokumente:

1. nalog blagajni da naplati broj 1 sa nalogom za isplatu overenom od strane banke
2. nalog blagajni da isplati broj 1 sa specifikacijom sitnih računa za robu I usluge I originalima tih računa
3. nalog blagajni da isplati broj 2 sa nalogom za službeni put na kome je naznačeno da se izvrši isplata akontacije

4. nalog blagajni da isplati broj 3 sa potpisanim spiskom isplate zarada za mesec maj 2006
5. nalog blagajni da naplati broj 2 sa specifikacijom pazara prodavnice broj 1
6. nalog blagajni da isplati broj 4 sa overenom uplatnicom od strane poslovne banke

- PDV evidencija -

Na početku 2005. godine se prešlo sa sistema poreza na promet na sistem poreza na dodatu vrednost.

Suština poreza na dodatu vrednost ili skraćeno PDV – a je da se od “izlaznog” PDV – a oduzima “ulazni” ili odbitni PDV.

Zakonom nije propisana obavezan izgled evidencije nego je u Pravilniku o obliku, sadržini I načinu vođenja evidencije o PDV definisano po stavkama šta sve ta evidencija sadrži a to su podaci o

1. izdatim računima
2. primljenim računima
3. iznosu prometa koji ne podleže PDV prema članu 6. Zakona
4. iznosu oporezivog prometa po opštoj stopi bez PDV
5. iznosu oporezivog prometa po posebnoj stopi bez PDV
6. iznosu obračunatog PDV za izvršen promet po opštoj stopi
7. iznosu obračunatog PDV za izvršen promet po posebnoj stopi
8. iznosu izvršenog prometa za koji je propisano oslobođenje od PDV sa pravom odbitka prethodnog poreza
9. iznosu izvršenog prometa u inostranstvu ako bi za taj promet postojalo pravo na odbitak prethodnog poreza da je izvršen u Republici
10. iznosu izvršenog prometa za koji je propisano oslobođenje od PDV bez prava na odbitak prethodnog poreza
11. iznosu izvršenog prometa u inostranstvu ako za taj promet ne bi postojalo pravo na odbitak prethodnog poreza da je izvršen u Republici
12. vrednost dobara unetih u slobodnu zonu osim dobara za krajnju potrošnju
13. vrednost dobara unetih u slobodnu zonu za krajnju potrošnju u slobodnoj zoni
14. vrednost prevoznih I drugih usluga pruženih korisnicima slobodnih zona, a koje su neposredno povezane sa unosom dobara u slobodnu zonu
15. vrednost dobara otpremljenih u slobodne carinske prodavnice I vrednosti dobara isporučenih iz ovih prodavnica
16. iznosu izvršenog I naplaćenog prometa prema teritoriji Crne Gore
17. iznosu izvršenog I naplaćenog prometa prema teritoriji Autonomne pokrajine Kosovo I Metohija
18. nabavnoj ceni dobara odnosno usluga izvršenih od lica koja nisu obveznici PDV
19. nabavnoj ceni dobara odnosno usluga sa obračunatim PDV
20. iznosu obračunatog PDV po računima I drugoj dokumentaciji za nabavljena dobra I usluge
21. nabavnoj ceni dobara I usluga čiji je promet oslobođen PDV
22. iznosu unapred primljenih uplata (avansne uplate) I obračunatom PDV
23. iznosu unapred izvršenih uplata (avansno plaćanje)
24. vrednost uvezenih dobara na koja se plaća PDV
25. iznosu naknade za uvezena dobra na koja se neplaća PDV
26. iznosu PDV koji je plaćen prilikom uvoza
27. izdatim priznanicama I iznosu PDV naknade poljoprivredniku iz člana 34. Zakona
28. vrednost primljenih dobara I usluga plaćenih poljoprivredniku iz člana 34. stav 3 Zakona
29. prometu iz člana 4. stav 4. tačka 1,2,3, člana 5. stav 4 tačka 1,2 Zakona
30. momentu prve upotrebe opreme I objekata za vršenje delatnosti
31. Ispravci odbitka prethodnog poreza za nabavljenu opremu I objekte za obavljanje delatnosti
32. vrednost poslovnih uzoraka iz člana 6. stav 1 tačka 3 zakona
33. licima kojima su dati pokloni manje vrednosti iz člana 6 stav 1 tačka 4 zakona kao I vrednosti th poklona
34. iznos refakcije izvršene stranom državljaninu – inostranom primaocu iz člana 24. stav 1. tačka 4 zakona
35. iznosu poreske obaveze

Iz napred iznetog vidim da je PDV evidencija obimna ali se u velikom broju firmi pojavljuju samo jedni te isti slučajevi evidencije te ćemo mi obraditi najprostiji primer.

Napominjem da zbog složenosti ove evidencije I odgovornosti za nju polaznik se osposobljava isključivo za pomoć I asistiranje u evidenciji nekom stručnijem licu u firmi ili izvan nje.

Moramo još napomenuti da postoje sledeće stope PDV I to

Stopa od 18% koja se primenjuje na ogromnu većinu robe I usluga

Stopa od 8% koja se primenjuje na hleb, mleko, meso, voće I povrće, neki školski pribor i drugo I važi za ukupno mali broj artikala

Svi oni koji imaju promet dobara I usuga veći od 2.000.000 dinara godišnje se moraju evidentirati za PDV. Oni koji imaju promet od 2.000.000 do 20.000.000 miliona se evidentiraju kao tromesečni obveznici I predaju kvartane prijave za PDV, oni koji imaju promet preko 20.000.000 dinara evidentiraju se za mesečni period I mesečno predaju prijave za PDV.

Tako u okviru ove evidencije PDV postoji evidencija:

1. Izlaznog PDV
2. Ulaznog ili odbitnog PDV

Izlazni PDV

Izlazni PDV je porez koji firma ostvari kroz prodaju svojih proizvoda, robe I usluga. Izlazni PDV se iskazuje u izlaznim fakturama, maloprodajnim pazarima, dnevnim izveštajima fiskalnih kasa I drugo. Svaki od ovih dokumenata se evidentira u PDV evidenciji.

Napominjemo da se uvek vrši provera da li je primenjena ispravna stopa PDV. Kod nekog prometa imamo pravo na poresko oslobođenje na primer ako se radi o izvozu dobara I usluga ali I ovde postoje uslovi da imamo određenu dokumentaciju kao carinsku ispravu.

Mi ćemo dati primer evidencije u tabeli izlaznih računa

1. izdali smo izlaznu fakturu broj 1 dana 16.06.2006 kako je navedeno u poglavlju kod obrade izlaznih računa I popunjavamo knjigu izdatih računa kako sledi
2. Prodavnica 1 je dostavila maloprodajni Pazar koji je obrađen u ranijm poglavljima te se evidentira u PDV
3. Izdali smo avansnu fakturu na osnovu primljenog avansa od kupca kako sledi

Izdavalac računa

SUPER STAR

Viline vode bb

Novi Sad

PIB 998557

RAČUN-AVANS: 48

Datum izdavanja: 16.6.2006

Datum uplate: 16.6.2006

Mesto izdavanja: Novi Sad

Uslovi plaćanja: plaćeno avansno

Tekući račun: **253-558-88**

analitika kupca 2541

naziv kupca VEST EKSPRES
adres kupca Kralja 2, Novi Sad
PIB: 9556

Tel:

Fax:

R.B.	Šifra	Naziv	jm	Količin	Cena	Vrednost	Stopa	Iznos	vrednost
							PDV	PDV	sa PDV
1		Avansna uplata po predračunu br. 92 od 5.6.2006.	kom	1	28.731,00	28.731,00	18%	5.171,58	33.902,58
									28.731,00
									5.171,58
									33.902,58

Napomena o poreskom oslobadjanju: nema

Potpis I pečat
Toša tošić

Avansna faktura se izdaje kada nam kupci uplate unapred za robu I usluge. U ovom slučaju nam je kupac VEST EKSPRES uplatio iznos od 33.902,58 dinara I mi smo mu izdali avansnu fakturu I stvorili smo sebi obavezu za PDV u iznosu od 5.171,58 dinara kako je I naznačeno u fakturi

Ovu fakturu upisujemo u PDV evidenciju na sledeći način

Ako uzmemo u obzir iznete dokumente evidentirani izlazni PDV je u iznosu od 5.995,1

KNJIGA IZDATIH RAČUNA

RB	Broj računa	Datum izdavanja računa - knjiženja	Naziv (ime i sedište)	PIB	Ukupna naknada sa PDV	Promet u inostranstvu		iznos oporezivog prometa bez PDV		iznos obračunatog PDV za izvršeni promet		iznos unapred primljenih uplata i obračunatog PDV
						za koje bi postojalo pravo na prethodni i porez	za koje ne bi postojalo pravo na prethodni i porez	opšta stopa	posebna stopa	opšta stopa	posebna stopa	
1	3	2,4	5	6	7	10	11	12	13	14	15	18
1	1	16.6.2006	Vest ekspres Kralja 2 Novi Sad	9559	2778,76			2354,88		423,88		
2	122	16.6.2006	Prodavnica 1, Ace Savića 2, Novi Sad	998557	2620			2220,34		399,66		
3	48	16.6.2006	Vest ekspres Kralja 2 Novi Sad	9558						5171,58		33902,58
				1017674	5398,76	0	0	4575,22	0	5995,12	0	33902,58

- Ulazni PDV -

Ulazni PDV se evidentira kroz ulazne račune.

U prethodnom smo videli kako se evidentira izlazni PDV. Obaveza firme za PDV koju plaća na kraju poreskog perioda se može definisati kao razlika

UKUPAN PDV ZA PLAĆANJE NA KRAJU PORESKOG PERIODA = IZLAZNI PDV – ULAZNI PDV

Vidimo da ako je izlazni pdv veći od ulaznog postoji obaveza plaćanja a ako je manji nema obaveze plaćanja I postoji mogućnost povrata sredstava.

Ulazni PDV je iskazan na ulaznim fakturama. Rekli smo da fakture mogu biti za robu, usluge, sirovine, material I drugo.

Ulazni računi što se tiče PDV – a mogu biti

1. Sa pravom odbitka
2. Bez prava odbitka

Većina računa je sa pravom odbitka I firma može da svoju poresku obavezu na osnovu njega da umanj

Uslov za iskorišćenje prethodnog pdv je kao prvo da ulazna faktura sadrži sve neophodne elemente navedene u poglavlju o ulaznim fakturama, a zatim da po zakonu može da se Iskoristi za odbitak

Većina faktura može da se iskoristi za odbitak osim kod

- nabavke za reprezentaciju
- nabavke goriva, delova I održavanja putničkih automobile
- opremanja administrativnih prostorija I drugo

Imamo ulaznu fakturu za robu iz poglavlja o ulaznim fakturama.

Postupak evidencije je sledeći:

1. Utvrđujemo da li ulazni račun sadrži sve neophodne elemente (mora biti original računa)
2. Utvrđujemo da li postoji pravo na odbitak prethodnog poreza. Pošto je ovo nabavka robe na takvu nabavku imamo prava na odbitak prethodnog poreza

Zavodimo u evidenciju datu fakturu.

Na kraju vidimo da je izlazni pdv 5.995,12 a ulazni je 2.526,14 te je razlika za plaćanje 3.468,98 dinara

KNJIGA PRIMLJENIH RAČUNA

Re dni broj	broj računa	datum izdavanja računa ili drugog dokumenta	naziv (ime i sedište)	PIB	Ukupna naknada sa PDV	oslobodene nabavke	nabavke od lica koji nisu obveznici PDV	ukupan iznos poreske osnovice	ukupan iznos obračunatog prethodnog PDV	iznos prethodnog PDV koji se može odbiti	iznos prethodnog PDV koji se može odbiti	uvoz		naknada poljoprivredniku		iznos unapred izvršene uplate i obračunatog PDV
												vredn ost bez PDV	iznos PDV	vredn ost primljenih dobara i usluga	iznos naknade 5%	
1	4	2,3,5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
1	550	16.jun	Kompjuter energija Save Maškovića bb Niš	995647	2526,14			2140,8	385,34	385,34						

Ovim završavamo naše izlaganje vezano za PRIRUČNIK ZA POSLOVNO - FINANSIJSKOG SARADNIKA

Želimo vam uspešnu upotrebu istog I srećan rad.